

ŪDENSSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS PROJEKTU PRIEKŠATLASE (1. un 2.posms)

**2014. – 2020.gada ES fondu plānošanas perioda SAM 5.3.1.
«Attīstīt un uzlabot ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas
pakalpojumu kvalitāti un nodrošināt pieslēgšanas iespējas»**

Valdis Līkots
VARAM Investīciju politikas departaments
Projektu vērtēšanas nodaļas vadītājs

ES direktīvu prasības

Eiropas Padomes direktīva 91/271/EEC “Par komunālo notekūdeņu attīrīšanu” (3.pants)

“Dalībvalstīm jānodrošina, ka visām aglomerācijām ir komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmas.

Ja kanalizācijas sistēmu izveidošana nav pamatota, jo tā vai nu nedod nekādu labumu videi vai ietvers pārmērīgas izmaksas, izmanto individuālās sistēmas vai citas sistēmas, kas nodrošina to pašu aizsardzības līmeni.”

Aglomerācijas	Izpildes termiņš
Aglomerācijas ar CE > 100 tūkstoši	2008
Aglomerācijas ar CE 10 – 100 tūkstoši	2011
Aglomerācijas ar CE 2 - 10 tūkstoši	2015

Iepriekšējais finansējums ūdenssaimniecībai

■ ISPA & 2004 – 2006 plānošanas periods

Fokuss uz lielākajām aglomerācijām un DzAS un NAI izbūvi

■ 2007 – 2013 plānošanas periods:

Dzēramā ūdens un kanalizācijas pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanas sakārtošanas projekti:

- Ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošana aglomerācijās ar CE > 2000
- Ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošana apdzīvotās vietās ar < CE 2000

Aglomerācijas	Saņemtie ieguldījumi līdz 2014 – 2020
Aglomerācijas ar CE > 100 tūkstoši	204 milj.
Aglomerācijas ar CE 10 – 100 tūkstoši	419 milj.
Aglomerācijas ar CE 2 - 10 tūkstoši	225 milj.

Iepriekš saņemtās investīcijas ūdenssaimniecībā: 236 – 2778 *euro* uz cilvēku

2014. -2020.gada plānošanas perioda investīcijas

Kopējais pieejamais finansējums: 126 milj. euro (rezerve 6% - 7,5 milj.)

Sākotnēji novērtētās investīciju prioritāres:

1. Notekūdeņu tīklu pieejamības veicināšana;
2. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības uzlabošana (trešējā attīrīšana aglomerācijās, kur CE > 2000);
3. Pieslēgumu izveide notekūdeņu savākšanas tīkliem, atbalstu sniedzot sociālā riska grupām;
4. Papildu pasākumu veikšana notekūdeņu attīrīšanas iekārtu uzlabošanai apdzīvotās vietās, kur CE 200 – 2000, uzlabojot riska ūdens objekta vides stāvokli;
5. Dzeramā ūdens infrastruktūras attīstība, lai nodrošinātu dzeramā ūdens kvalitāti atbilstoši direktīvai 98/83/EC.

Darbības programmā noteiktie sasniedzamie rādītāji

ledzīvotāju skaits, kam nodrošināti faktiski CKT pieslēgumi	ledzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti faktiski CKT pieslēgumi %	Uzlaboto notekūdeņu attīrīšanas sistēmu apkalpoto iedzīvotāju skaita pieaugums
1 338 300	92%	58 726

2014 – 2020.gada plānošanas perioda finansējuma sadales principi (priekšatlases 1.posms)

1. Visu aglomerāciju vērtēšana saskaņā ar FS iesūtītajiem datiem

Kritērija nosaukums	Vērtējums
Aglomerācijas radītās vides slodzes samazinājums	0,5 punkti par 100 faktiski pieslēgtiem jauniem iedz.
2007.-2013.gada perioda saistību izpilde (plānoto rezultātu sasniegšana)	0; 1; 3; 5
leguldījums grupas CKS pārklājuma mērķa (97%) sasniegšanā	0; 1; 3; 5; 7; 9 punkti
leguldījums grupas CKS faktiskā izmantošanas mērķa (92%) sasniegšanā	0; 1; 3; 5; 7; 9 punkti
2014.-2020.plānotais CKS pārklājuma palielinājums, %	1; 3; 5; 7 punkti
2014.-2020.plānotais CKS faktiskais palielinājums, %	1; 3; 5; 7 punkti
Pieslēgumu izmaksu efektivitāte	1-9 punkti
CKS tīklu rekonstrukcija nodrošina papildus pieslēgumus CKS	0-1 punkts
Plānotas paralēlas aktivitātes DzŪ jomā	0-1 punkts
Notekūdeņu trešējā attīrīšanas atbilstība upju baseinu plāniem	0-1 punkts
Demogrāfiskās tendences	0-1 punkts

2. Aglomerāciju prioritizēšana pēc punktiem pa prioritārajām grupām

Aglomerāciju prioritārās grupas	
1.grupa	Aglomerācijas ar CE 10 – 100 tūkstoši
2.grupa	Aglomerācijas ar CE 2 - 10 tūkstoši
3.grupa	Aglomerācijas ar CE > 100 tūkstoši

Priekšatlases 2.posms

- **Priekšatlases 1.posma rezultātu paziņošana 16.09.-22.09;**
- **60 aglomerācijas veic izmaksu-ieguvumu analīzi, ar mērķi novērtēt faktiski iespējamo projekta apjomu, ņemot vērā:**
  - Iedzīvotāju maksātspēju
  - Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu dinamiku
  - Projekta naudas plūsmu un pašvaldības, FS kredītsaistības
- **Priekšatlases 2.posmā jāņem vērā, ka:**
  - Samazinot projekta apjomu, nepieciešams pārskatīt arī sasniedzamos rezultātus un iesniegt aktualizētu informāciju par projekta rezultātiem;
  - Samazinot plānotos projekta rezultātus, bet nemainot projekta apjomu – jāsniedz pamatojums un skaidrojums rezultātu samazināšanai;
  - Jāņem vērā SIA «Konsorts» nosūtītās metodikas laikā aprēķinātie rādītāji;
  - Jāņem vērā VARAM tīmekļa vietnē publicētā informācija par SAM 5.3.1 izmaksu attiecināmības aspektiem

Priekšatlases 2.posms – Izmaksu attiecināmība (1)

■ Neatbalstāmās izmaksas SAM 5.3.1 ietvaros

- jaunu lietus notekūdeņu kanalizācijas šķirtsistēmu projektēšana un būvdarbi;
- ūdensapgādes un kanalizācijas būvju projektēšana un būvdarbi ārpus esošās apbūves un ūdenssaimniecības aglomerācijas teritorijas;
- dzeramā ūdens ieguves vietu, sagatavošanas staciju un iekārtu projektēšana, iegāde un būvdarbi;
- NAI (t.sk. dūņu pārstrādes un apsaimniekošanas iekārtu) projektēšana, iegāde un būvdarbi;
- darbības ūdenssaimniecības pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai, kas pārsniedz normatīvajos aktos par dzeramā ūdens kvalitāti un notekūdeņu savākšanu, un būvnormatīvos noteiktās prasības;
- aprīkojuma iegāde, kas attiecas uz tīklu uzturēšanas, apkalpošanas un izbūves pasākumiem;
- zemes vai būves iegāde.

Priekšatlases 2.posms – Izmaksu attiecināmība (2)

- Izmaksas SAM 5.3.1 ietvaros **attiecināmas no 01.12.2014.**

■ Attiecināmās izmaksas SAM 5.3.1 ietvaros

- CKS tīklu izbūves, atjaunošanas, nojaukšanas un pārbūves **tehniskā projekta** izstrādes, ar to saistītās **būvekspertīzes** izmaksas, CKS būvdarbu **autoruzraudzības** un **būvuzraudzības** izmaksas, kopā **nepārsniedzot 7% no būvdarbu** attiecināmajām izmaksām;
- **CKS tīklu būvdarbu izmaksas**, ieskaitot ekspluatācijai neatbilstošu CKS elementu **demontāžas** izmaksas, ja tās nepieciešama jauno CKS posmu izbūvei un:
  - tā nav saistīta ar CKS tīklu pārbūvi vai atjaunošanu,
  - demontējamo elementu atrašanās vietā jaunu CKS tīklu būvniecība ir ekonomiski un tehniski pamatota.
- CKS tīklu **pārbūves un atjaunošanas izmaksas**, ieskaitot ekspluatācijai neatbilstošu CKS elementu vai tīklu posmu demontāžas izmaksas, **kopā nepārsniedzot 5%** no būvdarbu attiecināmajām izmaksām.

Izmaksas attiecināmas, ja pārbūve vai atjaunošana ir nepieciešama projekta ietvaros **jaunbūvējamo KT posmu darbības nodrošināšanai un pamatota ar aprēķiniem;**

- **publicitātes pasākumu** izmaksas, **nepārsniedzot** obligātās publicitātes prasības;
- **PVN izmaksas**, ja tās nav atgūstamas no valsts budžeta

Priekšatlases 2.posms – Izmaksu attiecināmība (3)

■ Neattiecināmās izmaksas SAM 5.3.1 ietvaros

- TEP, izmaksu-ieguvumu analīzes un to aktualizācijas, kā arī ar IVN procedūru saistītās dokumentācijas izstrādes izmaksas;
- CKS tīklu projektēšanas, būvekspertīzes izmaksas, autoruzraudzības un būvuzraudzības izmaksas, kas kopā pārsniedz 7% no būvdarbu attiecināmajām izmaksām;
- ūdensapgādes tīklu projektēšanas, būvekspertīzes, būvdarbu, būvuzraudzības un autoruzraudzības izmaksas;
- CKS tīklu pārbūves un atjaunošanas izmaksas, ieskaitot demontāžas izmaksas, kas kopā pārsniedz 5% no būvdarbu attiecināmajām izmaksām;
- elektrolīniju izbūves izmaksas, ja tās nav saistītas ar projekta ietvaros izbūvējamo KSS pieslēgumu elektrotīklam;
- piegādes līgumu izmaksas, t.sk. šādu līgumu ietvaros iegādāto iekārtu montāžas un ieregulēšanas izmaksas;
- PVN izmaksas, ja tās ir atgūstamas no valsts budžeta;
- publicitātes izmaksas, kas tiek veiktas papildus obligātajām ES fondu publicitātes prasībām.

Tālākās darbības un laika grafiks

■ Priekšatlases 2.posms:

- Priekšatlases 1.posmā atlasītās aglomerācijas **iesniedz izmaksu-ieguvumu analīzi** - 2015.g. 1.novembris
- 2.posma izmaksu – ieguvumu analīzes izvērtēšana - 2015.g.novembris – decembris

■ MK noteikumu, vērtēšanas kritēriju uzmetumu nosūtīšana sociālajiem partneriem apspriešanai - 2015.gada decembris

■ **Ex-ante nosacījuma izpilde** (upju baseinu apsaimniekošanas plāni) – 2015.gada 22.decembris

- Daugavas UBAP - 2015.gada novembris - decembris
- Lielupes, Ventas, Gaujas UBAP - 2015.gada decembris

■ **MK noteikumu, vērtēšanas kritēriju un sākotnējā novērtējuma iesniegšana un skaņošana** VSS, MK, ES fondu Apakškomitejā un Uzraudzības komitejā – 2016.gada I ceturksnis

■ **Projektu atlases izsludināšana, projektu iesniegšana** – 2016.gada II ceturksnis

Paldies!

Jautājumi?

Valdis Līkosts

Tel.66016782

Valdis.Likosts@varam.gov.lv

2014. -2020.gada plānošanas perioda investīcijas SAM

5.3.1. ietvaros

Sākotnēji novērtētās investīciju prioritāres un virzieni:

1. Notekūdeņu tīklu pieejamības veicināšana;
2. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības uzlabošana (trešējā attīrīšana aglomerācijās, kur $CE > 2000$);
3. **Pieslēgumu izveide notekūdeņu savākšanas tīkliem, atbalstu sniedzot sociālā riska grupām;**
4. Papildu pasākumu veikšana notekūdeņu attīrīšanas iekārtu uzlabošanai apdzīvotās vietās, kur $CE 200 - 2000$, uzlabojot riska ūdens objekta vides stāvokli;
5. **Dzeramā ūdens infrastruktūras attīstība**, lai nodrošinātu dzeramā ūdens kvalitāti atbilstoši direktīvai 98/83/EC.

Sociālā riska grupu pieslēgumu atbalsta neiespējamība

1. Izveidojot pieslēgumu “Klientam ar īpašām vajadzībām” (turpmāk – KIV), jāreķinās, ka ES fondu kontekstā “pieslēgums” būs nodrošināts tikai gadījumā, ja KIV būs pieslēdzies, t.i., tiks nodrošināts arī iekšējais tīkls KIV īpašumā vai īres objektā.
2. Riski:
  - Speciālās sociālās riska grupas definēšana;
  - ES fondu rezultāti jānodrošina ilgtermiņā – t.i. KIV statusu nedrīkst mainīt projekta uzraudzības periodā (5 gadus pēc projekta pabeigšanas) – piem. daudzbērnu ģimene nedrīkst mainīt statusu minētajā periodā, kā arī KIV nedrīkst mainīt dzīvesvietu noteiktajā periodā;
  - Iekšējo tīklu izbūves izmaksu segšanas avots;
  - Pašvaldībai būtu jānodrošina, ka speciālās sociālās grupas statusam atbilstošais pakalpojumu saņēmējs ir spējīgs norēķināties par saņemto pakalpojumu, lai neapdraudētu projekta un arī pakalpojuma sniedzēja finansiālo stabilitāti;
  - Augstas aktivitātes administrēšanas un uzraudzības izmaksas.
  - Finansējuma saņēmēji nav izrādījuši vēlmi par šādu pieslēgumu izveides nepieciešamību.
3. DP plānoto pieslēgumu skaitu un vidē novadītā piesārņojuma samazinājumu ir iespējams nodrošināt daudz ekonomiskāk, strādājot ar 1.prioritāti, jo plānotais ieguvums, ieguldot ES fondus, ekonomiski nav samērojams ar paredzamajiem ieguvumiem.

Sociālā riska grupu pieslēgumu atbalsta neiespējamība

4. Latvijas pašvaldību savienības (LPS) veiktajā pašvaldību aptaujā 2015.gada septembrī (rezultāti - <http://ej.uz/lpsatskaiti20>), no 50 aptaujas dalībniekiem, kas sniedza atbildi tikai 13 pašvaldības norādīja uz nepieciešamību pēc īpaša atbalsta sociālā riska grupu pieslēgumu nodrošināšanai, tai pat laikā definējot dažādas iespējamās grupas un norādot, ka var būt problemātiski, nodrošināt grupas nemainību projekta uzraudzības periodā.
5. Pozitīvas atbildes par šādu pieslēgumu atbalsta nepieciešamību sniedza:
Vaiņodes, Valmieras, Jēkabpils, Grobiņas, Daugavpils novada, Bauskas, Ādažu, Rīgas, Balvu, Jēkabpils, Limbažu, Ventpils pilsētas, Siguldas novada pašvaldības